

Besök vid Humboldt-Universität zu Berlin

Läroutbildning är oftast knuten till huvudsakligen nationell och/eller regional kontext. Med några få undantag, som till exempel främmande språk, har de flesta ämnen liten eller ingen kontakt med den internationella lärarefarenheten. Dock kräver utbildning av geografilärare för en globaliserad värld en bred förståelse för lärandets ramar, miljöer och situationer i nationella och regionala kontexter.

Det finns många olika sätt att organisera internationell erfarenhet i läroutbildning. Ett av de mest välkända programmen i den Europeiska Unionen som har hand om utbyte mellan universitet och högskolor är ERASMUS mobility. I utbytet får både studenten och fakulteten finansiell support under vistelser vid andra samarbetande institutioner inom den Europeiska unionen. Syftet med utbytet är tvådelat. Å ena sidan kan utbytet handla om att tillägna sig språk genom upplevelser i de mottagande länderna, å andra sidan kan studenter och fakulteter erfa likheter och skillnader mellan hur utbildningar organiseras både när det gäller innehåll och undervisning.

Institutionen för geografi vid Humboldt-Universität zu Berlin kan blicka tillbaka på en lång tradition av rörlighet av studenter och samarbeten mellan fakulteter. Många av universitetens samarbetspartners är spridda i västra, östra och norra Europa, men på senare tid har samarbeten utökats till södra Europa och Turkiet.

Inkommande studenter från samarbetande institutioner deltar i undervisning på både engelska och tyska. De senaste åren har majoriteten av studenter som kommit till universitetet eller åkt till andra universitet inte varit från läroutbildningen, samt inte heller från utbildningar inom andra geografiska områden än *Geography Education*.

Läroutbildningen på institutionen för geografi består av tre-årigt bachelorprogram, samt ytterligare två-årigt masterprogram i *Geography Education*. Bachelorprogrammet fokuserar på att studenterna ska förvärva geografiska färdigheter. Masterprogrammet lyfter fram olika områden inom *Geography Education*, såsom lektionsplanering, utbildning och media samt metoder för att lära ut geografi. Studenter som börjar på masterprogrammet förväntas ha uppnått kraven om uppnådda geografiska färdigheter.

Utbildningen på "fall semester" i geografiutbildning erbjuder generellt en introduktion till att undervisa och lära om geografi, lektionsplanering samt forskningsmetoder i *Geography Education*. I samband med detta erbjöds David Örbring från Lunds universitet undervisning inom dessa kurser. I följande text diskuteras erfarenheter av Örbrings besök av både gästföreläsaren och mottagande institution.

Introduktionskursen förser studenter med en överblick av undervisning i geo-

grafi och en introduktion till *Geography Education*. Undervisningen fokuserar bland annat på kursplaner, standardisering, utbildning och media, metoder för lära ut samt bedömning. Empirisk forskning med bas i *Geography Education*, utbildningsvetenskap samt pedagogisk psykologi utgör grunden för utbildningen. Gästläraren föreläste om svenska styrdokument för skolan, presenterade en lärobok som fortfarande håller på att göras samt beskrev vad lärarstudenter behöver lära sig under deras lärarutbildning. I detta genomförande summerade Örbring innehållet i tidigare sessioner samt la till ytterligare perspektiv på innehållet. Baserat på frågor och respons kopplade studenter till en början gästföreläsningen innehåll till en tysk diskurs om skolan och till skolämnet geografi i Berlin. De tog bland annat upp integration, differentiering och förvärvande av svenska som ett andraspråk. Därefter följde frågor med samverkande karaktär med koppling till exempelvis innehåll och arbetsbelastning.

Den initiala lärarutbildningen i Berlin kräver att studenter utvecklar färdigheter i analys och planering av lektioner. Därför erbjuds inom master-programmet en generell introduktion till lektionsplanering som följs upp av fyra veckors lärarpraktik. Därefter gör studenter ytterligare en termin med reflektioner om deras erfarenheter genom att relatera sin erfarenhet med teori. Örbring hade hand om det förberedande seminariet samt erbjöd en översikt av lektionsplanering i Sverige. I samband med detta belyste Örbring även lärarutbildningen och färdigheter som lärare behöver utveckla i relation till lektionsplanering. I fokus var tre stora aspekter av

lektionsplanering i Sverige – 1) alla elever ska ha möjlighet att utvecklas i relation till sina förutsättningar 2) lärarens val av metoder 3) influensen från eleverna. En annan intressant aspekt är kontroll över lärarens lektionsplanering. Differensen mellan Sverige och Tyskland blev synlig i diskussionerna under seminariet. I Sverige har läraren större frihet att planera sina lektioner på sitt sätt. I slutet av seminariet dyker det upp en fråga från en student ”vad är det bästa sättet att göra lektionsplanering – mer eller mindre kontroll över lärare? Frågan blev besvarad med att det beror på kontexten. Utifrån den mottagande institutionen uppfattning bidrog gästläraren med att förstärka vikten av teoribaserad lektionsplanering. Studenter blev också uppmärksammade på den relativt generösa tiden som reserveras för att bekanta sig med lektionsplanering, samt att de uppmärksammade att friheten som svenska lärare har när de startar sin karriär, i motsats till tyska lärare som tvingas gå igenom ett andra stadie av lärarutbildningen. Ett av de största bidragen från Örbrings presentation var emellertid insikten i olika filosofiska, kulturella och praktiska aspekter av att undervisa om geografi i Sverige. Genom att möta alternativa modeller av geografi i skolan kan lärarstudenter i Tyskland få nya perspektiv och få en ökad reflektion.

Den tredje kursen som Örbring undervisade var en introduktion till forskningsfrågor och metoder i *Geography Education*. Huvudfokus i kursen är att göra studenterna bekanta med nuvarande frågor och metoder inom *Geography Education*. Gästläraren dedikerade sin föreläsning till att diskutera sin avhandling med en grupp studenter. Utifrån den mot-

tagande institutionen uppfattning fick studenterna ut mycket av att möta utveckling och utmaningar i ett pågående empirisk forskningsprojekt. Baserad på Örbrings föreläsning, kunde studenterna jämföra gästföreläsarens forskningsprojekt med andra projekt som de blivit introducerade till tidigare. Studenterna frågade också efter feedback på deras egna forskningsprojekt utifrån ett bredare ramverk än det specifika för nationen och inom de regionala utbildningsdiskurserna i Tyskland. Utifrån gästlärarens synvinkel gav frågor och diskussioner mellan studenter och lärare om

metoder och forskning i *Geography Education* möjlighet för gästläraren att formulera och kommunicera sin forskning, samt möjligheter till nya insikter och perspektiv.

Utifrån gästlärarens synvinkel var hela vistelsen mycket givande och insiktsfull. Péter Bagoly Simó var/är en utmärkt värd. De många och långa samtalen om geografiämnets didaktik med Péter Bagoly Simó var mycket lärorika och intressanta, samt erfarenheten av att undervisa på lärarutbildningen vid Humboldt-Universität zu Berlin.

*Prof. Dr. Péter Bagoly-Simó, Humboldt-Universität zu Berlin, Geographisches Institut,
Didaktik der Geographie, Mejl: peter.bagoly-simo@geo.hu-berlin.de*

*David Örbring, Doktorand i utbildningsvetenskap, Institutionen för utbildningsvetenskap,
Lunds universitet, Campus Helsingborg, Mejl: davidorbring@uvel.lu.se*